

CRONICA EPIGRAFICĂ A ROMÂNIEI (V, 1985)

de CONSTANTIN C. PETOLESCU

Descoperirile din ultimii ani au îmbogățit continuu patrimoniul epigrafic al Daciei și Scythiei Minor; acestea reprezintă de pe acum material suficient pentru publicarea unui substanțial *supplementum* după încheierea colecției naționale de inscripții antice. Dar încetineala cu care progresează această lucrare subliniază încă o dată utilitatea acestei stringeri periodice (anuale) a diverselor categorii de inscripții, precum și (cel puțin) menționarea tuturor studiilor de epigrafie sau a celor care utilizează cu precădere material epigrafic.

Seria a V-a a cronicii epigrafice prezintă, pe lângă publicațiile anului epigrafic 1985, și unele informații mai vechi — unele omise din neatenție în seriile precedente, altele datorite întârzierii apariției unor publicații (îndeosebi cele ale anului 1984). De asemenea, în vederea utilizării rapide și eficiente a bogatului material documentar cuprins în aceste cronici, publicăm la sfârșit un indice al serilor II—V (1981—1985).

GENERALITĂȚI

296. Margaret M. Roxan, *Roman Military Diplomas 1978 to 1984*, Londra, 1985, 231 p., nr. 79—135; culegerea cuprinde 57 de diplome militare, numerotate în continuarea seriei precedente (*Roman Military Diplomas 1954—1977*, Londra, 1978). Recentul *supplementum* cuprinde și trei *appendices*: *The Treatment and Display of Diplomas* (Helen Ganiaris; p. 213—216); *The 'Palmyrene' Diplomas* (J.C. Mann; p. 217—219); *A Note on III Daciae* (J.C. Mann; p. 220—222).

297 (= 264). I. Piso — D. Benea, *Diploma militară de la Drobeta*, ActaMN, 21, 1984, p. 111—124; vezi și Drobeta, 6, 1985, p. 63—74 (versiuni prescurtate ale articolului apărut în ZPE, 56, 1984, p. 263—295).

298. C. C. Petolescu, *Note sur PIR² M 549*, ZPE, 61, 1985, p. 235—237: noi precizări în legătură cu datarea (16 februarie 123) fragmentului de diplomă de la Orlea (IDR, I, 30; RMD, 23).

299. H. Daicoviciu — D. Alicu, *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacia Sarmizegetusa*, București, 1984, 248 p.; ghid arheologic și epigrafic al capitalei Daciei romane. Cap. V (*Muzeul arheologic*, p. 165—216) conține, între altele, o prezentare a monumentelor epigrafice adăpostite în muzeu (nu se face însă o concordanță a acestora cu IDR, III/2); unele inscripții sînt încă inedite (mai departe, nr. 330—334).

300. C. C. Petolescu, *L'organisation de la Dacie sous Trajan et Hadrien*, Dacia, N.S., 29, 1985, p. 45—55.

301. I. Piso, *Zur Entstehung der Provinz Dacia Porolissensis*, în *Römische Geschichte, Altertumskunde und Epigraphik. Festschrift für Artur Betz zur Vollendung seines 80. Lebensjahres*, Viena, 1985, p. 471—481 (*Dacia Porolissensis* a fost creată concomitent cu *Dacia Superior* și *Dacia Inferior* sau scurt timp după aceea).

SCIVA, tomul 37, nr. 4, București, octombrie—decembrie 1986, p. 345—359

302. Emilia Doruțiu-Boilă, *Legaten von Moesia Inferior zwischen 190 und 198*, ZPE, 58, 1985, p. 197–203. Vezi încă nr. 352.

303 (= IDR, II, 644). C. C. Petolescu, *Tiro leg(atus)* (CIL, III, 8048), ZPE, 58, 1985, p. 207–210. Probabil că inscripția este o „piatră răătăitoare”, ajunsă eventual de la Oescus (Moesia Inferior) pe teritoriul Olteniei — poate la Sucidava, unde va fi fost utilizată ca material de construcție la cetatea romano-bizantină; de aici a fost smulsă (prin secolele XVIII–XIX) și utilizată iarăși ca piatră funerară într-un cimitir românesc (în această situație a fost recuperată și a ajuns în colecția banului Mihalache Ghica). În ceea ce privește pe *Tiro leg(atus)*, el poate fi identificat cu T. Calistrius Tiro, legat al legiunii V Macedonica pe timpul lui Traian (AnnEp, 1965, 320 și 1966, 485).

Este posibil ca alte două inscripții: IDR, II, 201 (= CIL, III, 14 490) și IDR, II, 204 (= CIL, III, 14 491), descoperite la Sucidava (Gr. G. Tocilescu, *Pouilles et recherches archéologiques en Roumanie*, București, 1900, p. 187, 190), să fi ajuns aici tot ca material de construcție, probabil de la Novae (Moesia Inferior), în epoca romană târzie.

304 (= 99). R. Ardevan, *Duumvirat et quattuorvirat dans la Dacie romaine*, ActaMN, 21, 1984, p. 95–110. Vezi încă nr. 326–327.

305. H. Devijver, *Ein neuer Band der Prosopographia Militarium Equestrium*, ZPE, 59, 1985, p. 205–223. Anunțind încheierea unui nou volum (IV) din *Prosopographia militarium equestrium quae fuerunt ab Augusto ad Gallienum*, autorul comunică o serie de adausuri și *corrigenda* la volumele anterioare (I și II, apărute în 1976 și 1977; III, indici, 1980); citava din aceste completări și rectificări privesc istoria Daciei și Moesiei Inferioare.

306. N. Gudea, *Contribuții la istoria militară a Daciei romane. IV. Cohors VI Thracum*, ActaMP, 8, 1984, p. 219–224.

307. Idem, *Legio VII Gemina Felix la Porolissum. O rectificare cu caracter cronologic*, ActaMP, 8, 1984, p. 227–229; autorul reconfirmă datarea ștampilelor acestei unități la începutul secolului al III-lea, împotriva părerii lui Patrick Le Roux (*L'armée romaine et l'organisation des provinces ibériques d'Auguste à l'invasion de 409*, Paris, 1982, p. 160 nota 232 bis și p. 248 nota 256) care le datează în perioada războaielor dacice ale lui Traian. Vezi din nou, idem, *L'exercitus Hispanus et les guerres daciques de Trajan*, în *Mélanges de la Casa de Velasquez*, 21, 1985, p. 77–97.

308. I. I. Russu, *Ala milliaria în armata Daciei Porolissensis*, 9, 1985, p. 137–141: discuție pe marginea inscripției CIL, III, 7 644 de la Sutoru. Din perioada staționării acestei unități în Dacia, un comandant al ei pare a fi fost C. Iulius Corinthianus (CIL, III, 1 193; cf. H. Devijver, PME, I-49).

309. Doina Benea, *Contribuții la cunoașterea unităților militare din castrul roman de la Tibiscum*, StComCaransebeș, 1982, p. 173–184.

310. Eadem, *Dle Cohors I Vindellicorum oo c.R.p.f. in Dakten*, în *Festschrift Betz*, p. 47–58 (p. 53, desen, COH I VN: Ant(onianiana)).

311. D. Protase, *Date noi despre ala I Tungrorum Frontoniana în Dacia*, SCIVA, 36, 1985, 3, p. 249–253 (o versiune germană a fost publicată în *Festschrift Betz*, p. 495–504); v. și nr. 350.

312. Gh. Bichir, *Centrul militar roman de la Buridava, Thraco-Dacica*, 6, 1985, p. 93–103: ștampile de tipul *p(ediles) s(ingulares)*, două sau trei variante ale ștampilei *COH II FL BES*, precum și ștampile comune ale legiunilor I Italica și V Macedonica. În general, tipurile cunoscute din publicațiile lui D. Tudor, reproduse și în IDR, II, 556–564.

313. I. Piso — P. Rogozea, *Ein Apolloheiligtum in der Nähe von Tibiscum*, ZPE, 58, 1985, p. 211–218. V. inscripțiile nr. 328–329.

314. Livia Buzoianu, *Despre începuturile importului de amfore ștampilate în cetățile grecești Tomis și Callatis, Pontica*, 17, 1984, p. 51–59.

315. C. C. Petolescu, *Inscripțiile pe mortaria din Moesia Inferior*, Pontica, 17, 1984, p. 67–75; cf. Cl. L. Băluță — I. Șarban, *Sigilla mortariorum Daciae, Rei Cretariae Romanae Fautorum* Acta, 19/20, 1979, p. 203–213.

316. D. Alicu, *Precizări privind cronologia unor lămpi ștampilate de la Sarmizegetusa*, Apulum, 22, 1984 (1985), p. 77–86.

317. Ion Barnea, *L'épigraphie chrétienne de l'Illyricum oriental*, în *Actes du Xe Congrès international d'archéologie chrétienne, Thessalonique 28 septembre — 4 octobre 1980*, I, Città del Vaticano — Thessaloniki, 1984, p. 631–681.

318. Em. Popescu, *Epigrafiya greacă — izvor pentru istoria Bizanțului în secolele IV— X*, Glasul bisericii, 43, 1984, 1—2, p. 59—86.

319. D. Protase, *Observații privind inscripția „creștinată” de la Napoca*, SCIVA, 36, 1985, 4, p. 332—337 (lespedea ou inscripție funerară publicată de C. Daicoviciu, AGMIT, 1929, p. 311 și AISG, 2, 1936, p. 198—206).

320. N. Dănilă, *Izvoare literare, epigrafice și arheologice privind prezența bizantină în Banat în secolele IV— VI*, Mitropolia Banatului, 34, 1984, 3—4, p. 150—161 (pentru cele epigrafice, în special p.154—155).

Inscripții recent descoperite sau revizuite

A) DACIA

321 (= IGLR, 298). *Sucidava*. Fragment de cărămidă cu ștampilă imprimată retrograd. I. I. Russu, Transilvania (Sibiu), 1977, nr. 9, p. 11, citește (H)EREN(NI) (ligatura E + N). Ștampila provine probabil din atelierele de cărămidărie de la sud de Dunăre, probabil de la Oescus, de unde A. Frova, Izvestija-Sofia, 17, 1950, p. 45, menționează o ștampilă PRMN, foarte probabil ieșită din același tipar cu cea de la Sucidava.

322 (= IDR, II, 551). *Acidava*. Cărămidă ștampilată; dimensiunile cartușului: 9,8 × 2,8 cm; imprimare retrogradă. Muzeul din Slatina.

Cr. M. Vlădescu — Gh. Poenaru Bordea, SMMIM, 11, 1978, p. 140.

Coh(ors) I F(lavia) Com(magenorum)

323. Stolniceni (mun. Rîmniciu-Vâlcea). Fragmente de amfore avînd inscripții executate cu vopsea roșie. Muzeul județean Vâlcea.

Gh. Bichir, Thraco-Dacica, 6, 1985, p. 100, fig. 11.

a) *LEG*

b) *LE . . .*
VM . . .

Probabil numele legiunii V Macedonica.

324. *Pontes* (Moesia Superior). Statue de marmură, înaltă de 0,65 m, descoperită în 1979 în fosa din fața porții *principalis sinistra*. Pe bază, o inscripție. Muzeul Național din Belgrad. M. Garašanin — M. R. Vasić — G. Marjanović-Vojović, *Cahiers des Portes de Fer*, II, Belgrad, 1984, p. 78—79.

*I(obi) O(ptimo) M(aximo) Montano, nomi-
ne M(arci) Luci Romani, Mari-
ni(us, ininus), aug(ustalis) col(oniae)*

Drub(etae) ex vo-

tum in possessione sua posuit

Probabil că inscripția a fost dusă de la Drobeta peste Dunăre mai tirziu, spre sfîrșitul secolului al III-lea (v. nr. 96).

325. *Prahovo* (Moesia Superior). Inscripție inedită, menționind *m(unicipium) II(adrianaum) D(robeta)*.

Živa antiika, 27, 1977, 2, p. 444, nota 8; *Cahiers des Portes de Fer*, 2, p. 79 (mențiune).

326 (= 99 = IDR, II, 21 a). Observații asupra inscripției genului municipiului Drobeta; R. Ardevan, ActaMN, 21, 1984, p. 105, nota 111: „Nous croyons que le nom aussi du dédicant comporte une erreur de lecture; il ne pouvait pas se composer rien que de *praenomen* et *cognomen* (peut-être *C. Naev(ius)*? ou quelque chose de similaire; l'idée nous vient de dr. I. Piso”). Ultima literă din r. 3, citită *M* de Al. Bărcăcilă, nu se mai vede acum; nu avem deci pe ce bază să contestăm vechea lectură. Observația că numele dedicantului trebuie să fi conținut *nomen* și *cognomen* este însă justă; r. 3—4 pot fi citite deci: *Cn. Aeq(ilius) [...]/nus, I(Ivir et)*.

327 (= 270). *Transdierna* (Tekja; Moesia Superior). Statue cu inscripție dedicată zeiței Iuno Regina. R. Ardevan, ActaMN, 21, 1984, p. 108, propune în r. 5: *ob honorem qq. port[ic]us [f]eoi*. Pentru *porticus*, vezi inscripțiile de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa IDR, III/2, 7, 10—13; într-un caz (IDR, III/2, 10), construirea porticului este determinată de acordarea unui onor

(ob honorem patronatus). Vezi CEpR, I, 96 (Drobeta), ob honor(em) flamon(i)—*cryptam*... *reformavit et exaltavit*.

Al. Bărcăcilă, BCMI, 32, 1939, 102, p. 162—164, citea ob honorem q(uin)q(uennalitat)is) portus v(otum) s(oluit); N. Vulic, Spomenik, 77/2, 6, 1937, p. 70 urm., transcria PORT S. Cercetind fotografia (obscură în partea finală) publicată de Bărcăcilă, rezultă că nu era loc suficient pentru cele trei litere lipsă din port[icu]s (propunerea lui Ardevan). În acest caz, ne-am gândi și la întregirea port[a]s [f(ecit)], fiind vorba poate de refacerea porților unui templu al zeiței.

328. Tibiscum. Lăspede de calcar cuprinsă într-un chenar cu *tabula ansata*; marginea dreaptă este ruptă. Dimensiunile actuale: 0,87 × 0,75 × 0,30 m; litere înalte de 3—5 cm. Muzeul din Caransebeș.

I. Piso, ZPE, 58, 1985, p. 211—214, nr. 1, pl. 15/c.

Apollin[i]
pro salute Dd(ominorum) n[n(ostorum)]
Severi et Anto[nini]
[e]t G[e]t[ae] C[ae]s[ar]is) Oct(avio) [Iul(iano)]
5 co(n)s(ulari) Dac(iarum) III, Septi[mius]
Diomedes, trib(unus) [coh(ortis) I]
Vind(elicorum)(milliariae) eq(uitatae) c(ivium) R(omanorum) [f]f(anu)u[m]
vetustate con[lapsu]m
restituit [e]l[ic]ite[r]

L. Octavius Iulianus este atestat ca guvernator al celor trei Dacii în anii 200 (CIL, III, 1 308 = IDR, III/3, 284) și 201 (CIL, III, 14 485 a = ILS, 9 179 = IDR, II, 174). În ceea ce privește pe tribunul cohorții I *Vindelicorum milliaria equitata c.R.*, al cărei sediu era la Tibiscum (vezi studiul Doinei Benea, semnalat în această cronică, nr. 310), el este acum pentru prima dată atestat în prosopografia milițiilor ecvestre.

329 (= 123 = IDR, III/1, 128). *Tibiscum*. Placă de marmură, din care s-au descoperit până acum 42 de fragmente (câteva noi, apărute în 1983, permit întregirea inscripției). Muzeul din Caransebeș.

I. Piso — P. Rogozea, ZPE, 58, 1985, p. 214—218, nr. 2, pl. 15/d.

Apollin[i]
conserva[to]ri
[ma]x[i]mi [sa]netis[si]miq(ue)
[I]mp(eratoris) n(ostri) M(arci) A[u]r(elii) A[n]ton[i]n[i]
5 pii felici[s] Augu[sti],
[L(ucius) M]arius Perpetuus, leg(atus),
[de]v[ot]us numin[i] eius
[pe]r P(ublium) Ael(ium) Cl(audia) Sent(ino)
Gemellum
tribunum

Vezi H. Devijver, ZPE, 59, 1985, p. 205.

330. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Altar de marmură. Muzeul din Sarmizegetusa. Dimensiunile nementionate.

H. Daicoviciu — D. Alicu, *Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa*, București, 1984, p. 172, fig. 74.

Caelestis mul-
sa propria
placabitur. Ara
hac divis aliis
tura meru[n]q(ue)
damus

331. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Altar de marmură; dimensiunile nementionate. Muzeul arheologic Sarmizegetusa.

*Genio col(oniae)
Sarmizeget(usae)
Q(uintus) Axius Aelia-
nus, v(ir) e(gregius), proc(urator)
Aug(usti) n(ostri)*

Despre acest procurator, vezi inscripția din seria precedentă a acestei cronici, nr. 280, și mai departe nr. 333.

332. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Altar de marmură; dimensiunile nemenționate. Muzeul arheologic Sarmizegetusa.

II. Daicoviciu — D. Alicu, *op. cit.*, p. 179.

*Invicto
deo
Serapidi
M(arcus) Lucceius
5 Felix,
proc(urator) Aug(usti)
n(ostri)*

Pentru procurator, vezi și inscripțiile din seria precedentă a acestei cronici, nr. 281—287.

333. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Altar de marmură; dimensiunile nemenționate. Muzeul arheologic Sarmizegetusa.

H. Daicoviciu — D. Alicu, *op. cit.* p. 181.

*Invicto
Mithrae,
Marti Camulo,
Mercurio,
5 Rosmertae
Q. Axius Aeli-
anus, v(ir) e(gregius),
proc(urator) Aug(usti), Ioni(us)*

Rosmerta era o divinitate celtică, adorată de obicei în compania lui Mercurius (J. de Vries, *La religion des Celtes*, Paris, 1963, p. 126—127). Camulus era zeul războiului la tribul trinovantilor, al căror principal centru era Camulodunum (Ihm, RE, III, 1899, col. 1450, s.v. *Camulus*; Sh. Frere, *Britannia. A History of Roman Britain*, 1978, p. 63).

334. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Altar de marmură; dimensiunile nemenționate. Muzeul arheologic Sarmizegetusa.

H. Daicoviciu — D. Alicu, *op. cit.*, p. 181.

*Aesculapio,
Saluti, Epionae,
Veneri ubique,
Neptuno, Salaciae,
5 Cupidinibus,
Fontibus, Aquis,
Q. Axius Aelia-
nus, v(ir) e(gregius), proc(urator) Aug(usti),
Ioni(us)*

Despre procuratorul Daciei Apulensis menționat de această inscripție, vezi și mai sus nr. 331, 333.

335. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Fragment de buză de mortarium. Dimensiunile ștampilei: 7,5 × 3,5 cm.

Adela Paki, *ActaMN*, 21, 1984, p. 477, nr. 1, fig. 1/1 (desen).

*Sabinus [o]f[icina]
Vo[ltis]*

336. Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Fragment de toartă de amforă cu ștampilă.

Eadem, *Acta MN*, 21, 1984, p. 477—479, fig. 1/2 (desen).

KOYA...

„În cazul în care ștampila nu se termină după litera A, am putea presupune existența unui P și atunci citim : KOYAP, prescurtarea numelor Quartus, Quartinus etc. În cazul în care ștampila este întreagă, ne putem gândi — și această ipoteză nise pare mai plauzibilă — la *tria nomina* prescurtate și transcrise în limba greacă. În acest caz citim : K(οωτρός) Οὐ(. . .) Α(. . . .)” (loc. cit.).

337—343. Într-o recenzie publicată cu un an în urmă (SCIVA, 36, 1985, 3, p. 271—274). atrăgeam atenția asupra unei serii de confuzii, erori și omisiuni din ultimul volum apărut al culegerii naționale de inscripții (IDR, III/3, 1984). În continuare, ne oprim asupra citorva :

337 (= IDR, III/3, 39). Deva (dealul Bejan). Altar votiv. În r. 5, ultimele două sigle nu pot fi întregite *G(e)m(inae)* ; dealtfel, din fotografie și chiar din desen rezultă că este mai degrabă un *N*, eventual ligatura *A + N + T*, *Ant(onianiana)* — cum se sugerează în CIL III, 12 565. Dedicantul *Aur(elius) Arimo* (r. 6—7) apare fără *praenomen* ; *T* de la începutul r. 6 este în realitate un simplu semn (vezi în r. 2 între *ET* și *SII.VA*— ; CIL, III, 12 565 reproduce „I”).

338 (= IDR, III/3, 61). *Micia*. Fragment de plăcuță cu inscripție : transcrierea este defectuoasă, iar întregirea fantezistă. În r. 1 sînt de fapt literele *AND* (ultimele două în ligatură), eventual *Alex[and(er]* ; în r. 3 . . . *E.EX.SO* . . . , iar în ultimul *MIC.S.S.* (ligatura *M + I*) sugerînd *Mic(iensium) s(upra) s(cript)* . . .) .

339 (= IDR, III/3, 130). *Micia*. Fragment de altar votiv. Se păstrează la Școala generală din Vețel (jud. Hunedoara).

C. C. Petolescu, SCIVA, 28, 1976, 3, p. 394—395, nr. 2 (editorii IDR, III/3, omit să indice sursa bibliografică) ; idem, SCIVA, 36, 1985, 3, p. 272 (unde se atrage atenția asupra erorilor de lectură și falsurilor din IDR, III/3, 130).

*Ile[rculi sacrum]
Do[milius . . . , mesticus, vel(eranus)?]
[coh(ortis)] II FL(aviae) [Commag(enorum)]
.....*

340. *Micia*. Ștampilă tegulară, descoperită la est de castru. Se păstrează la Școala generală din Vețel (jud. Hunedoara). Omisă de editorii IDR, III/3.

C. C. Petolescu, SCIVA, 27, 1976 3, p. 397, nr. 6.

*LEG. XIII GE[m].
ANTONI NIGR.*

Cf. CIL, III, 8 065, 11 (Apulum).

341 (= IDR, III/3, 197). *Micia*. Prezentarea ștampilelor cohortei II Flavia Commagenorum în IDR, III/3 este confuză (editorii disting trei tipuri). Pentru clarificare, vom reproduce din nou descoperirile :

a) *COH(ors) II FL(avia) COMM(agenorum)*

Imprimare inversă ; litera *O* din *COH* este mai mică ; piciorul hastei din stînga al celui de-al doilea *M* este mult prelungit, dînd aspect de scriere cursivă (vezi C. C. Petolescu, SCIVA, 27, 1976, 3, p. 395—397, nr. 3 ; N. Gudea, SCIVA, 27, 1976, 4, p. 519, nr. 3).

b) *COH II FL COMC*

După editorii IDR, III/3, 117, „tipul I” ; vezi L. Petculescu, Potaissa, 3, 1982, p. 87—88, nr. 3.

c) *CO SE FLA C*

După IDR, III/3, 197, „tipul II” (incomplet) ; vezi C. C. Petolescu SCIVA, 27, 1976, 3, p. 397, nr. 4.

d) *COH II COM*

Omisă în IDR, III/3 ; vezi C. C. Petolescu, SCIVA, 27, 1976, 3, p. 397, nr. 6.

342. *Micia*. Cărămidă rotundă descoperită în piciorul unui hipocaust al termelor ; i. = 0,08 m, diam. = 0,18 m. În pasta crudă, înainte de ardere, s-au executat două litere : *NO*. C. C. Petolescu, SCIVA, 27, 1976, 3, p. 398, nr. 7.

343. *Micia*. Buză de vas (chiup) descoperită în 1974 ; L = 16,2 cm. În pasta arsă s-a zgriat litera *M*. Omisă în IDR, III/3.

C. C. Petolescu, SCIVA, 27, 1976, 3, p. 398, nr. 8.

344. Șibot (jud. Alba). Fragment de ștampilă pe cărămidă.

I. Lipovan, ActaMN, 21, 1984, p. 461, fig. 2—3 (foto).

[Le]g(io) XIII G(emina)

345. *Apulum*. Ștampile tegulare, descoperite cu ocazia cercetărilor arheologice (1968—1977) în zona sud-vestică a cetății de la Alba Iulia.

R. Heitel, SCIVA, 36, 1985, 3, p. 215—231.

Mai multe ștampile *LEG XIII G*; una dintre ele este însoțită de antroponimul *AVR GODES*.

346 (= IDR, III, 3, 305; CIL, III, 1 292). *Ampelum*; altar votiv.

După R. Ardevan, dedicantul poartă un cognomen originar din sudul Asiei Mici (*Ties*) (*Apulum*, 22, 1985, p. 67—70).

347. Buciumi (jud. Sălaj). Mic fragment de diplomă militară (*tabella I*) descoperit în 1968. 3,2 × 1,5 cm. Muzeul din Zalău.

N. Gudea, ActaMP, 8, 1984, p. 211—212, nr. 1; RMD, 109.

348. Buciumi (jud. Sălaj). Fragment de diplomă militară (*tabella I*) descoperită în 1970. 2,2 × 2 cm. Muzeul din Zalău.

N. Gudea, ActaMP, 8, 1984, p. 212, nr. 2; RMD, 128.

Intus

.....*postea*.....

Extrinsecus

[.....*e*]t II

[.....*et I*] Can-

[*nanef(alium) et.....T*]hrac(um)

[*et sunt in Dacia Porolissensi su*]b Clo.....

349. Buciumi (jud. Sălaj). Fragment de diplomă militară (*tabella I*) descoperit în 1971 (A); din aceeași tăbliță face parte probabil un alt fragment (B) descoperit în 1966. Amindouă fragmentele se păstrează în Muzeul din Zalău. Probabil aparțin unei diplome emise în anul 164.

IDR I, 22 (fragm. A, descoperit de N. Gudea) (= RMD, 65; AnnEp, 1980, 761); N. Gudea, ActaMP, 8, 1984, p. 212—213, nr. 3 (= RMD, 115, unde cele două fragmente sint reunite).

350. Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud). Lespede din tuf vulcanic; chenarul și colțul superior sting (cu o parte din inscripție) lipsesc. Muzeul din Bistrița-Năsăud.

D. Protase, SCIVA, 36, 1985, 3, p. 249—253; idem, în *Festschrift Betz*, 1985, p. 495—504.

[*Imp(eratori) Caesar*]i divi *Traian(i)*

[*Parthic*]i filio divi *N[ervae]*

nepoti

Traiano Hadriano [Aug(usto)]

5 *pont(ifici) maximo trib(unicia) pot(estate) X[V?]*

co(n)s(uli) III p(utri) p(atriae),

ala I Tungrorum Frontoni(ana)

Antoniniana

Inscripția datează, dacă numărul de ordine al puterii tribuniciene este corect reconstituit, din anul 131. Epitetul *Antoniniana* a fost adăugat mai târziu, la începutul secolului al III-lea, probabil pe timpul lui Caracalla.

B) MOESIA INFERIOR

351. *Tomis*. Placă de marmură; 1,75 × 0,52 × 0,16 m. Inscriptia încadrată inițial într-o *tabula ansata*. Partea superioară ruptă. Muzeul Național de Istorie și Arheologie din Constanța.

Inscripție funerară, descoperită secolul trecut (SEG, I, 2, 332), ulterior pierdută; reprodusă și de I. Stoian, *Tomitana*, București, 1962, p. 129 și nota 6. Redescoperită recent și publicată cu unele rectificări și ameliorări de lectură de M. Bărbulescu Munteanu și A. Rădulescu, *Pontica*, 17, 1984, p. 61—66.

352. Mihai Bravu (jud. Tulcea). Fragment de placă votivă de marmură. Dimensiuni: 0,42 × 0,04 m. Institutul de Arheologie, București; inv. L 1001.

.....
[pro salute]
Cn. Sue[ll(i)] Rufi]
Cos(conii) Gen(tiani) l[eg(ati)],
T. Cael(ius) Cat[us]
b(ene)f(iciarius) eius ex
no(to) p(osuit)

Cosconius Gentianus, care apare acum ca polionim, a fost guvernator al Moesiei Inferioare între 191—193/4.

INDICES

(seriile II — V)

Trimiterile se fac la seria și numărul de ordine al inscripției

I. NOMINA ET COGNOMINA VIRORVM ET MVLIERV

a) *Inscriptiones*

- Aelia Ca... II 192
Aelianus, v. T. Aelius ~
Aelianus, v. Q. Axius ~
P. Ae[l(ius)]... Ius III 234
T. Ael(ius) Aelianus II 97
Ael(ius) Agrippa II 148
AEL(ius) APOLLINARIS IV 278
Ael(ius) Appi[us] II 148
Ael(ius) Balbinus II 148
Ael(ius) Bassus II 148
Aelius Borafas Zabdibol II 125
Ael(ius) Capito II 148
Ael(ius) Crescens II 148
[A]el(ius) Domiti(anus?) II 148
Ael(ius) Festus II 148
Ael(ius) Firmus II 148
[A]el(ius) Florus II 148
P. Ael(ius) Gemellus II 123; V 329
P. AEL(ius) H[ammonius] II 138; IV 281
Ael(ius) Iulianus II 148
Ael(ius) Mestri(us) II 148
[Ae]l(ius) Priscus II 148
Ael(ius) Quadratus II 148
[A]el(ius) Quintus II 148
Ael(ius) Propinc(us)(?) II 148
Ael(ius) Propi[n]cus II 170
[P. Ae]l(ius) Rustic... II 150
P. A[el]ius Sc[er]vius III 223
Ael(ius) Talanus II 148
Ael(ius) Tertius II 148
Ael(ius) Valens II 148
Ael(ius) V... III 224
Cn. Ae[m]ilia?)nus II 99 (= V 326)
Cn. Aem(ilius) [...]nus V 326
Agrippa, v. Ael(ius) ~
Agrippa, v. Gaianus ~
Alexand(er) II 148
Alexander, v. Iul(ius) ~
Anto[n...] II 147
P. Anto(?)... III 243
ANTONIAN[us] IV 277: [...]RON(ius) ~
Ulp(ius) Ant(oni)us Quintus IV 270
Ant(oni)us Valens II 148
Aper... II 147
Appi[us], v. Ael(ius) ~
AQVILA FIDVS IV 268
Aquilaus, v. Sicilus Aquilei
Aquilinia, v. Pompeia ~
Aquilinus, v. Val(erius) ~
Aquinius (?), v. Fl(avius) ~
Arimo, v. Aur(elius) ~
Artemidorus (?) II 185
Atressus II 148
Att(ius) Maxim(us) II 148
Augustia[nus?] II 159
Aur(elius) A... II 147
Aur(elius) Arimo V 337
Aur(elius) Carito II 147
Aur(elius) Cavianus II 107
Au(relius) Iovctoc (Ioustos) III 241
Aur(elius) Marcus II 147
M. AVR(elius) MARCVS IV 288, 291
Aur(elius) Proclus II 147
Aur(elius) Respectus II 196
Aur(elius) Silvanus II 147
Aur(elius) Sossius II 147
Aur(elius) Statorius II 147
Aur(elius) Valerius II 147
Avonius Saturninus IV 264
Axius Aelianus IV 280
Q. AXIVS AELIANVS V 331, 333, 334
Balbinus, v. Ael(ius) ~
Baradus III 243
[B]assian(us), v. Iul(ius) ~
Bassus, v. Ael(ius) ~
Borafas, v. Ael(ius) ~ Zabdibol
T. Cael(ius) Cat[us] V 352
Cae(lius) Sa[turn]in(us)? II 148
Caius Maior II 147
CALPVRNIVS IVLIANVS IV 263, 271
Capito, v. Ael(ius) ~
[Ca]pito II 148
[...]Capitoni[us] Priscus II 204
Carito, v. Aur(elius) ~
Cat[us], v. T. Cael(ius) ~

- Cassius Valens II 147
 Cavianus, v. Aur(elius) ~
 Candidi(anus), v. Cl(audius) ~
 Candia Maximi II 172
 Celer, v. C. Iulius ~
 Cl(audia)... II 168
 Cl(audius) Candidi(anus) II 148
 ClO... V 348
 [Cor]nel[...]. Se[condi]... II 162
 Crescens, v. Ael(ius) ~
 Cresce[n...] II 147
 [Cre]scens II 148
 Curilus (?) II 147
 Curnelia Quinta II 161
 Cus(pius?) Valens II 148
 M. CVSP[...]. IV 265
- Danlica (?) Cusioni II 173
 Dasmenius (?), v. Sabina Dasmeni
 Diomedes III 238
 Diomedes, v. Rufus Diomedis
 Diomedes, v. Septi[mius] ~
 Domiti(anus?), v. [A]el(ius) ~
 Do(mesticus, -mitius...) V 339
 M. Domi(t)i(us) Vale(n)s II 202; III 254
 Domnio, v. Ermes ~
 Ducio, v. Talandus Ducionis
- Egloge, v. Iulia ~
 Egn(atius) Libo II 148
 Ermes Domnio II 147
- Faustina, v. Hostilia ~
 Festus, v. Ael(ius) ~
 Festus, v. C. Iulius ~
 Firmi(anus), v. Mar(cius) ~
 Firmus II 148
 Firmus, v. Ael(ius) ~
 Firmus, v. Valerius ~
 Flavia II 143
 Fl(avius)... III 201
 Fl(avius)... III 252
 Fl(avius) Aquinius III 226
 Fla(vius) Flavos II 148
 Fla(vius) Niger II 148
 Fla(vius) Quintus III 226
 Fla(vius) Venust(us) II 148
 Flavos, v. Fla(vius) ~
 Florus, v. [A]el(ius) ~
- Gadates II 113
 Gaianus A... II 147
 Gaianus Agrippa II 147
 Γαῖ(ος) II 149
 [Gaius?] II 152
 Gemellus, v. P. Ael(ius) ~
 Germa(nus) II 148
- HASTA II 144: G. C. *Hasta*
 IIELVIVS PERTINAX IV 264
 Heraclida IV 288
 Herculanus, v. Ulpius ~
 Hostilia Faustina IV 287
- IASDIVS DOMITIANVS III 230
- Innocens II 207
 Iulia... II 147
 Iulia Egloge II 163
 [Iulia] Ursula II 158
 Iuliane, v. Pomp(eia) ~
 Iulianus, v. Ael(ius) ~
 Iul[ianu]s, v. C(aius) Iul(ius) ~
 Iulianus, v. Pomp(eius) ~
 Iulianus, v. C. Val(crius) ~
 Iulianus, v. Valerius ~
 Iucundus, v. Iul(ius) ~
 Iul(ius) Alexander II 139
 Iul(ius) [B]assian(us) II 148
 C. Iulius Celer II 153
 C. Iulius Festus II 200: III 251
 IVLIVS FAVSTINIANVS IV 263
 L. Iul(ius) Ga... II 163
 Iul(ius) Iucundus IV 294
 C. Iul(ius) Iul[ianu]s II 158
 Q. IVLIVS LICIN[ianus] II, 122, 145 (= III 235)
 C. Iulius Lysias II 154
 Iul(ius) Messius II 148
 C. Iul(ius) Naesus Sabinus II 96
 Sex. Iulius Possessor III 213
 C. Iul(ius) Sabinus II 96
 Iul(ius) Siro II 148
 C. Iul(ius) Valerius II 155
 Iul(ius) Verus II 148
 M. Iul(ius) Victorinus II 169
 [...Iulius?] Vitales II 200
 C. IVNVS FAVSTINVS PLACIDVS
 POSTVMIANVS IV 263
 Iustus, v. Lic(inius) ~
- Laurus II 168
 Libo, v. Egn(atius) ~
 Lic(inius) Iustus II 148
 Lon[ginus] II 148
 M. LVCCEIVS FELIX IV 281–287; V 332
 Lucius III 240
 L(ucius) III 236
 M. Lucius Romanus V 324
 Lysias, v. C. Iulius ~
- [M]acer II 148
 Maior, v. Caius ~
 Mama III 252
 Marcus, v. Aur(elius) ~
 Marcus II 147
 Mar(cius) Firmi(nus) II 148
 Marc. Syr. III 228
 Marini(...) V 324
 [L. M]ARIVS PERPETVVS II 123; V 329
 (Mar)tinianus (?) IV 295
 Mateus (?) III 239
 Maxen(tius) II 118
 [M]axim(us) II 148
 Maxim(us), v. Att(ius) ~
 Maximus, v. Candia Maximi
 Maximus Nicome... II 147
 Mestri(us), v. Ael(ius) ~
 Messius, v. Iul(ius) ~
 Messiu[s...] IV 279
 Montanill[a], v. Val(eria) ~

Montan(us), v. L. Val(erius) ~
Mucianus II 152

Naeus, v. C. Iul(ius) ~ Sabinus
C. Naev(ius?)... V 326
Nicome..., v. Maximus ~
Niger, v. Fla(vius) ~

OCT(avius) [IVL(ianus)] V 328
Ovinus, v. Fla(vius) ~

Pompeia Aquilinia III 255
Pomp(eia) Iuliane III 255
Pomp(eius) Iulianus III 255
C. Pompo[ni] Vale[ri...] II 184
Pom(ponius) Valens II 148

Possessor, v. Sex. Iulius ~
Prinada II 171
Priscus, v. [Ae]l(ius) ~
Priscus, v. [...Capitoni] ~
PROCV[L]VS II 144
Proclus, v. Aur(elius) ~
Propinc(us) (?), v. Ael(ius) ~
Propi[n]cus, v. Ael(ius) ~

Quadratus, v. Ael(ius) ~
Quinta, v. Curnelia ~
Q(uintus) II 236
Quintus II 183
Quintus, v. [A]el(ius) ~
Quint(us), v. Ael(ius) ~
Quintus, v. Ulp(ius) Antonius ~

Respectus, v. Aur(elius) ~
Romanus II 147
Ro[m(ulus)?] II 106
[R]ufinus II 148
Rufus Diomedis III 238
Rustic..., v. [P. Ae]l. ~
Rus[ticana], v. [Ve]nusia ~
R[u]s[tican]us, v. [Ven]usius ~

Sabina Dasmeni II 171
Sa[binus] II 105
Sabinus, v. C. Iul(ius) ~
L. S(a)m(ognatius) Ter(tius) II 98
Samogyr (?) III 248
Saturninus, v. Avonius ~
Sa[turn(inus)?], v. Cae(lius) ~
[S]ecund(us) II 148
[Se]cundi..., v. [Cor]nel[i...] ~
SEMPRO[NIVS INGENVVS] II 178
C. SEMPRON(ius) VRBANVS IV 273–276
Senecio II 171
Septi[mus] Diomedes V 328
[Se?]vius, v. P. A[elius] ~
Severinus II 183
Siculus Aquilei II 147
Silvanus, v. Aur(elius) ~
Siro, v. Iul(ius) ~
Sossius, v. Aur(elius) ~
Spedia L. F. Severa III 236
Statorius, v. Aur(elius) ~

Succes(sus), v. Val(erius) ~
CN. SVE[L. RVFVS] COS(conius) GEN(tia-
nus) V 35
Surilla II 171
Surin[us] II 171
Sy[r]us (?) III 239

Talandus Ducionis II 172
Talanus, v. Ael(ius) ~
Telegonus, v. C. Val(erius) ~
[TEMONIVS SE]CVNDVS IV 279
Tereis (?) III 248
Tertius, v. Ael(ius) ~
Ter(tius), v. S(a)m(ognatius) ~
Ties V 346
Tinianus (?) IV 295
Titus, v. Varro Titi
Lucius Turanius Artemidorus (?) II 185
Marcus Turanius Dius III 225
Tuenus (?) II 195
Tychen... III 236

Ulp(ia) Victorina II 158
[U]lp(ius) II 109
Ulp(ius) Herculanus IV 264
Ulp(ius) Ve[rus?] II 148
Ursula, v. [Iulia] ~

Val(...) II 179
Vale[...], v. C. Pompo[ni] ~
Valens II 148
Valens, v. Aelius ~
Valens, v. Ant(oni)us ~
Valens, v. Cassius ~
Valens, v. Cus(pius?) ~
Valens, v. M. Domi(t)i(us) ~
Valens, v. Pom(ponius) ~
[V]alenti(nus) II 148
Valeria II 125
Val(eria) Montanill[a] III 236
Valerianus Au... II 197
Valerius II 112
Valerius, v. Aur(elius) ~
Val(erius) Aquilinus III 255
Valerius Firmus III 221
Valerius Iulianus III 255
C. Val(erius) Iulianus III 255
Valerius, v. C. Iul(ius) ~
L. Val(erius) Montan(us) III 236
Val(erius) Succes(sus) II 148
C. Val(erius) Telegonus II 151
Val(erius) V... II 147
Val(erius) Verus II 148
Valerius Vibianus III 255
Varro Titi III 244
[Ve]nusia Rus[ticana] II 102
[Ven]usius R[u]s[tican]us II 102
Venust(us), v. Fla(vius) ~
Verus, v. Iul(ius) ~
Ve[rus?], v. Ulp(ius) ~
Verus, v. Val(erius) ~
Viator II 148
Vibianus, v. Valerius ~
Victorina, v. Ulp(ia) ~

Victorinus, v. M. Iulius ~
Vitales III 251
Vitales, v. [... Iulius?] ~
[Vit?]alis II 148

Vopiscus II 157

Zabdiol, v. Ael(ius) Borafas ~
Zab[di]bo[1...] II 125

b) *Instrumentum domesticum*

Amphorae :

HPAKAA III 246
[EP]MIΠΠOY IV 267
KOYA... V 336
MARC. SYR. III 228

Mortaria

Sabinus V 335 : ~ of(ficina) *Voluptatis*
Severus III 229
Theotimus II 110 ; III 247

Caserola

[P.] CIP I POLY[B I] III 249

≡ RES MILITARIS

alac : I Batavor(um) IV 264
I Bosporanor(um) IV 264
Frontonian(a) III 221
prima Hispanorum III 213
I Hisp. Camp. Deciana c.R. III 232
milliaria V 308
I Tungr. Front. V 311, 350 (Antonini-
ana)
b(ene)f(iciarius) co(n)s(ularis) II 155
b(ene)f(iciarius) eius V 352
(centuria) II 179, 183 — 185, 194, 195
(centurio) II 153, 154, 179, 183 — 185, 194, 195
~ princeps IV 266
~ fr(umentarius) IV 292
cohortes : II Gallorum et Pannoniorum IV
264
III Gallor(um) III 213
V Gallor(um) IV 264
I Alpinor(um) IV 264
I Aquitanorum II 204
II Fl(avia) Bes(sorum) V 312
I Br[itannica] II 196
II Br[itann(orum)] II 178
II Fl(avia) Br[it(onum)] II 209
II Nervia Br[ittonum] II 187
III Campestrum IV 264
I Cannan[et(atium)] II 178 ; V
348
I Cil(icum) II 204
I Flavia Commagenorum II 116 ;
V 322
II Flavia Commagenorum III 231,
233 ; IV 264 ; V 339, 341
III Delmatar(um) IV 264
I Fl. His. m. II 179
I Fl. Ul(pia) Hisp. II 185
I Hisp. q(uingenaria) II 183
II Hisp(anorum) II 101
III Hispanorum IV 264
I Aug. Itur(a)eor(um) IV 264
VIII Raetorum IV 264
I s(agittariorum) II 132
I sagittariorum II 217
I T(h)racum sagit(tariorum) IV 264
VI Thrac(um) II 178 ; V 306, 348
I Vindellicorum III 217 (Ant.), 227 ;

IV 264 ; V 310, 328 (∞ eq.c.R.)
I V... II 184
I Ubiorum IV 264
eques II 148, 201 ; III, 252 ; IV 264
ex(ercitus) D(aciae) P(rolissensis) II 176
legatus II 144 (leg. XIII G.) ; IV 271 (V Mac.)
legiones : I Italica V 312
III Flavia II 136, 140
III Scythica II 153
V Macedonica II 105 (coh. IIII),
200, 201, 203 ; III 245, 251,
252 ; V 312, 323
VII Gemina felix V 307
— XI Claudia II 117 (p.f. ; Ant.),
203 (p.f.) ; III 255 (III p.f.)
— XIII Gemina II 124, 144, 153,
154 (Severiana), 155, 170 ; III 236
V 340, 344, 345
— XV Flavia f(irma) II 153
— XXI[I] Pr(imigenia) p(ia) f(ide-
lis) Phi[li]ppianorum IV 264
lib(rarius) co(n)s(ularis) II, 169, 170
mil(es) II 125, 147, 170, 196
[a] m[i]lit(iis) II 158
mis(sus) ex bf.cos. II 155
n(umerus) IV 268
— burg(ariorum) et vered(ariorum) IV 268
— Pal(myrenorum) II 125 ; III 223
— Syrorum sagittariorum III 213
op[t(io)] III 223
pedites IV 264
p(edites) s(ingulares) V 312
praefectus (cohortis) II 204 ; III 213
praepositus III 213
p(rimus)p(ilus) III 236 (leg. XIII G.), 255
(leg. XI Cl.)
[sig]nifer II 166
str(ator) (consularis) II 144
tesse(rarius) II 165
tribunus II 123 (coh. I Vind.), 204 (coh. I
Cilicum) ; V 328 (coh. I Vind.), 329
(turma)(?) III 221
veteranus II 131, 155, 168 ; III 223 (ex op-
[tione]), 252
vexillatio peditum singularium Britanni-
cianor(um) IV 264

III. RES MUNICIPALIS

aedilic(ius) IV 270
 aug(ustalis) V 324: ~ *col. Drub.*
 civitas III 213: ~ *Romulensium*
Malvensium
 colonia II 97 (*Drob.*); V 324 (*Drub.*)
 curator III 213: ~ *civilis*
 dec(urio) II 150: (*dec. mu[...]*), 155 (*col. Sar.*), IV 270 (*m.l.*)
 duumvir II 97: *Ilvir*, 96: *bis Ilviralis*, 99 (=

V 326): *I[lvir]*
 municipium II 96: *m.l.D.*, 99: *mun. H. [D.]*, 150: *mu[n.] Camp. (?)*, 159: *m. Ap.*; IV 270 *m(unicipium) I(X)ternensium*
 patronus II 96: ~ *m(unicipii)*, 97: ~ *co-l(oniae) Drob(etae)*
 princeps III 226: *pri(nceps) ex Maro*
qu(a)est(or) IV 270
q(uin)q(uennalis) IV 270; V 327: *ob honorem q(uin)q(uennalitalis)*

IV. RES SACRA

Aesculapius IV 284; V 334
 Apollo II 154 (*Deus Apollo Aug.*); IV 275², 280 (*Apollo Grannus*), 282 (*sanctus*), 288; V 328, 329 (*conservator*)
 Aquae V 334
 ara II 143
 Ἄρτεμις II 149
 augur II 159
 Bonus Puer IV 288
 Caelestis V 330 (*mulsa*)
 Cautes II 202; III 254: *collator[es...]* II 147
 Core IV 287 (*dea praesentissima*)
 cultores IV 260
 Cupidines V 334
 Diana II 155 (*Aug.*); IV 283 (*saneta*)
 Epiona V 334
 Epona IV 291 (*Aug.*)
 flamen II 97
 flamonium II 96 (*ob honorem flamoni*)
 Fontes IV 278: *F[ol]ut[i]bus [cali]dis*; V 334
 Fortuna Aug(usta) IV 278
 genius II 99: *gen. ord. mun. H. [Dr.]*; III 222: *g. hor(r)ei (?)*; IV 271: *genius [loc]i*; V 331: *genio col. Sarmizeget.*
[h]arus[per] II 156
 Hercules IV 271, 273 (*Augustus*), V 339
 Iuno Regina IV 270
 I(p)iter O(ptimus) M(aximus) II 142 (*Dolichenus*), 144, 150—153; III 242 (*Dolichenus*); IV 261 (*Dolichenus*); V 324 (*Montanus*)
 Liber Pater III 225

magistri cultorum Herculis IV 260
 Malagbel III 223: [*Deus M]alag[belus]*, 224: *au[tribus] D[ei] Solis] Malag[beli]*
 D(ii) M(anes) II 102, 125, 158, 161, 163, 168—171, 192, 196, 197, 200; III 236, 238, 239, 243, 251, 255
 Mars II 122 (*Aug.*); IV 276 (*Singilis*); V 333 (*Camulus*)
 Mercurius V 333
 Minerva IV 276, 294: [*De]ae Minervae matri m[itsarum]*
 mist[— — —] II 147
 Mithra III 225; V 333: *Invicto Mithrae*
 Musae IV 294
 Neptunus V 334
 numen II 146: *numini I...*; IV 233 *numinibus praesentissimis*
 pater IV 260: ~ *cultorum*
 pont[ifex] II 99
 Rosmerta V 333
 sacerdos III 242
 Salacia V 334
 Salus IV 284; V 334
 Sarapis V 332: *Invicto deo Serapidi*
 Silvanus III 244 (*Silvestris*)
 Sirona IV 275
 Venus II 143; V 334 (*Venus ubique*)
 Volcanus IV 274 (*mitis*)

V. GEOGRAPHICA

Apulum III 234: [*col. Apu[...]*]
 Chalcis II 121
 Dacia II 176: *ex. D. P.*; IV 264: *Dacia Superior*, 277: *prov. Dac. Apu[l(ensis)]*
 Drobeta II 96: *m. H. D.*, 97: *col. Drob.*; V 324: *col. Drub.*
 Isa(uria) II 153
 Malvenses III 213
 Mic(— — —) V 338
 ex Maro III 226

Napoca III 174: *r. p. N.*
 Potaissa III 216
 Romulenses III 213: *Romulensium Malvensium*
 Sarmizegetusa: II 155, 169; III 255: *colonia Ulp(ia) Zermizegetusa*; V 331
 Sent(inum) V 329
 Siscia II 170
 Stobi IV 264
 Trev[— — —] II 163

- alumnus IV 288
 ara V 330
 au[ri]bus III 224
 castra IV 268
 civis II 163
 consecrare IV 285, 286
 coniux III 236
 crypta II 96
 cura II 105: *s(ub) c(ura)*
 consularis II 122: *cos.*, 144: *cos. trium Dac.*,
 145: *cos. [Dac. III]*; IV 328: *cos. Dac.*
 III; V 328: *[cos.] Dac. III*
 dare V 330: *damus*
 dedicare IV 279: *[le]mplum... [de]dicatum*
 devotus III 232: *devota numini maiestati-*
q(ue) eius; V 329: *[dev]otus numin[i]*
eius
 divi V 330: *divis*
 eq(ua) p(ublica) II 97, 159
 exalliare II 96
 f(anum) V 328
 fel[icitate] V 328
 heres II 170, 200: *h(eres)*; III 251 *frater*
et h(eres), 255: *heredes*
 honor II 156: *ob ho[norem]*; V 327: *ob ho-*
norem qq.
 horreum III 222: *g(cnius) hor(r)e(i) (?)*
 legatus Augusti pro praetore IV 264: *sub*
Helvio Pertinace leg., 265: legatu[s Aug
pr. pr. Moes.?] I[n]ferioris it[em] III Da-
ciaru[m], 271: [leg.] Aug. pr. pr. [pro]v.
[Moe]siae [In]ferioris; V 329: *leg., 352:*
leg.
 legatus legionis: II 144: *[l]eg. (XIII Gem.)*;
 IV 271: *[le]g. leg. [V] Mac.*
 lib(erta) III 236
 libertus III 243: *Aug(usti) ~*
 maritus II 158
 m(emoria) II 173
 merum V 330
 mulsa V 330: *~ propria*
 numen II 123: *[de]volutus num[in]fi eius*,
 154: *iu[ssu]nu[m] mi[n]is ei[us]*; V 329:
[dev]otus numin[i] eius
 obsequium II 158: *omni obseq[ui]o mar[it]ali*
 patronus II 163: *patron(us) et con(iux) IV*
 288
 pecunia sua II 96, 154
 pes IV 268: *duplicato valli pede*
 placare V 330
 ponere V 324: *ex votum... posuit*
 po[n]tifex co[l](oniae) Apu[le]nsis III 234
 porta V 327: *port[a?]s [f(ecit)]*
 porticus II 154; V 327
 possessio V 324: *in possessione sua posuit*
 procurator Augusti IV 273—287, 288: *proc.*
Aug. n. age(n)s vice praesidis, 291: v.e.,
a. v. p.
 quaestura III 252: *ex ~ stia*
 reformare II 96
 r(es) p(ublica) N(apocensis) II 174
 restituere V 328
 stip(endium) II 169: *stip(endiorum)...*
 templum III 242; IV 279
 tendere IV 268: *quod anguste tenderet*
 titulus II 171, 172, 200; III 251
 tribus 97: *Papiria, 169: Ulp(ia)*; V 329:
Cl(audia)
 tura V 330
 turris IV 268: *inpositis turribus*
 vallum IV 268
 vetustas II 96: *vetustate dilapsa*; V 328:
vetustate conflapsu[m]
 v(ir) e(gregius) IV 279, 288, 289, 291; V 331
 333, 334
 votum II 107: *ex votu, 143, 151: v.s.l.m., 153:*
v.s.l.m.; V 324: *ex votum, 342: ex vo(lo)*

VII. ANNORVM DETERMINATIONES

Imperatores

- Traian — III 250: *[Imp. Caes. div]i Trai[ani] Parthici f. divi Nervaep[er]joli Trajiano Hadriano*
Augusto...
 Hadrian — II 199; V 350: *[Imp. Caesar]i divi Traian(i) [Parthi]i filio divi N[ervae] nepoti*
Traiano Hadriano [Aug.] pont. maximo trib. pot. X[V]
 Antoninus Pius — III 231: [...]
Had(riano) Antonino Aug(usto) Pio [t]ri(buniciae) pot(esta-
tis) III co(n)s(uli) [I] p(atr) p(atr)iae
 Marcus Aurelius — IV 264: *Imp. Caesar divi Antonini fil., divi Veri Parthici Maximi frater,*
divi Hadriani nepos, divi Traiani Parthici pronepos, divi Nervaep[er]joli abnepos, M. Aurelius
Antoninus Aug. Germanic. Sarmatic. pontifex maximus tribunici. potest. XXXIII imp.
IX cos. III p.p.
 Commodus — IV 264: *Imp. Caesar L. Aelius Aurelius Commodus Aug., Antonini Aug(usti)*
fil(ius), divi Pii nepos, divi Hadriani pronepos, divi Traiani Parthici abnepos, divi
Nervaep[er]joli abnepos Germanic. Sarmatic. tribunici. potest. III imp. II cos. II p.p.
 Septimiu Sever — IV 277: *[Imp. Caes.] Lucio Septimi[o] Sev[er]o Pio Pe[r]tinaci [Aug(usto)]*
Arabico Adiabef[nico]
 Septimiu Sever și casa sa — III 223: *Ddd. [nnn. A]uggg.*; V 328: *pro salute Dd. n[n.] Severi*
et Antofnini et Gēḡe Cēḡe.]

Caracalla — II 123 : *M. Afurellifo AntJon[ino] Pi[fo Fellic[i Invicto] Augu[sto]* ; V 329 : *[ma]-x[i]mi [sa]nctis[si]miq[ue] [I]mp. n[ostri] M. A[u]r. A[n]t[on]i[n]i Pii Felic[i]s Augu[sti]*

Maximin Tracul—II 122 ; Maximinus et Maximus—145 : *[D]d[ominorum] N[n] [ostorum] Aug[ustorum] C[ai] [I]ul[ii] V[er]i M[a]xim[i] Aug[usti] el] C[ai] Iul[ii] V[er]i Maxi-m[i] nob[ilissimi] Cafes[aris] Ger[manicorum] M[aximorum] Dac[icorum] M[aximorum] Sar[maticorum] M[aximorum] 146 : *pro salute Imp[er]atoris Cafes[aris] C[ai] Iul[ii] V[er]i Maximi Aug[usti] et C[ai] Iul[ii] V[er]i Maximi...**

Filip Arabul — IV 281 : *M. [I]ul. Philippi... Aug[usti] sau nob[ilissimi] Cafes[aris]*

Decius — III 232 : *[Im]p[er]atori Cafes[ari] C[ai]o M[essio] [Q]uinto Traiano Def[ici]o Pio Felici [Aug[usto]] pont. max. trib. pot. cos. II proc[os].*

Trebonian și Volusian — IV 291 : *pro salute D[omi]n[us] G[ai] et V[ol]u[si]an[us] Aug[us]t[us].*

Consules :

a. 158, *Tertullo et Sacerdote co(n)s(ulibus)* : II 139

a. 164, Marcus Aurelius *[cos III]* și Lucius Verus *cos I[II]* : II 178

a. 179, *M[axim]o Acilio Faustino, L[ucio] Iulio Proculiano cos* : IV 264

Testatores diplomatum militarium

D. Aemili Agat(h)oletis IV 264

D. Aemili Felicis IV 264

D. Aemili Quadrati IV 264

P. Aeli Trofimi IV 264

[Ti. Iuli Ur]bani II 177

P. Orvi Dii IV 264

Cn. Pompei Niconis IV 264

L. Pul[li] Chresmi II 119

P. Tulli Callicrates IV 264

M. Sen[tili] Iasi II 119

M. Serv[ili] Getae II 119 (vezi și II 189)

VIII. CONSPECTVS

diplome militare : IV 264 ; V 296—298, 347—349

inscripții onorifice : III 230—232, 250 ; IV 277 ; V 350

inscripții votive : III 222—224, 227, 234, 237, 244 ; IV 265, 270, 273—275, 278, 280, 282—284, 287, 288, 291, 292, 294 ; V 324, 326—334, 339

inscripții comemorative : IV 279

inscripții pentru construcții : IV 266 ; V 328

inscripții funerare : III 226, 236—238, 240, 251, 252, 255 ; V 303

miliarii : IV 262

plăcuță de bronz (tabula ansata) : III 221

prosopografie : IV 256, 257, 263, 264, 271 ; V 302, 303, 305, 328, 329, 352

organizare provincială : V 300, 301

organizare municipală : V 304

trupe : IV 259, V 306—312, 337, 339—341

religii — divinități microasiatice : III 215 ; egiptene : III 215 ; creștinism : V 317—320, 339

războaie dacice ; V 307

țigle ștampilate : III 233, IV 272, V 321, 322, 344, 345 ; cu grafiți : IV 268, 295 ; V 321, 340, 341.

instrumentum domesticum — amfore ștampilate : III 218—220, 228, 246 ; IV, 267 ; V 314, 336 ; inscripții cu vopsea : V 323 ; — mortaria : III 229, 247 ; V 315, 335 ; — opaițe : V 316 ; — câniță de lut : III 248 ; — tipar butelie de sticlă : III 241 ; — caserolă de bronz : III 249

IX. LOCA VBI INSCRIPTIONES REPERTAE SVNT

DACIA

Acidava V 322

Aiton II 175 ; III 216

Alba Iulia, v. *Apulum*

Alburnus Maior III 244

Andolina II 118

Ampelum III 242, 243 ; V 346

Apulum II 144—170 ; III 231—241 ; IV 290—291 ; V 345

Banat V 320

Berzovia II 135

Brăila III 218 (Cimpia Brăilei)

Buciumi II 177—186 ; V 347—349

- Buridava* II 114 ; V 312, 323
 Caransebeș (-Jupa), v. *Tibiscum*
 Căței II 196
 Câmpulung (Jidava) IV 268
 Celei-Corabia, v. *Sucidava*
 Cigmău, v. *Germisara*
 Cioroiu Nou II 103
 Corabia (-Celei), v. *Sucidava*
 Deva V 337
Drobeta II 96—100 ; III 214 ; IV 264, 265,
 272 ; V 297, 326
 Eftimie Murgu II 136
 Enoșești, v. *Acidava*
Germisara II 142
 Gilău II 176
 Gornea II 134
 Hoghiz II 197
 Ilișua V 311, 340
 Jupa (-Caransebeș), v. *Tibiscum*
 Locusteni II 108, 109
 Mănăstur II 174
 Mehadia II 119, 120
Micia II 143 III 231—233 ; IV 289 ; V
 338 — 343
 Moigrad, v. *Porolisstum*
 Murgeni II 198
Napoca V 319
Ocna de Fier II 137
 Orlea V 298
 Pietroasele II 117
 Pojejena III 221
Porolisstum II 189—191, 193—195
Potaissa III 245—246
 Românași II 187
Romula II 111—113 ; IV 266—267
 Roșia Montană, v. *Alburnus Maior*
Sarmizegetusa, v. *Ulpia Traiana*
Sarmizegetusa
 Săceleu II 102
 Sighișoara II 171—173
 Slăveni II 110
 Stolniceni (mun. Rimnicu Vilcea), v.
Buridava
Sucidava II 104—107 ; V 321
 Șibot V 337
Tibiscum II 121—133 ; III 217, 222—229 ;
 V 309, 313, 328, 329
 Turda, v. *Potaissa*
Ulpia Traiana Sarmizegetusa II 138—141 ;
 III 230, 255 ; IV 272—288 ; V 299, 316,
 330—336
 Vețel, v. *Micia*
 Voinești II 115, 116
 Zlatna, v. *Ampelum*

MOESIA SUPERIOR

- Agitae*, v. Prahovo
 Donje Butorke III 214
Pontes V 324
 Prahovo V 325
 Tekje, v. *Transdierna*
Transdierna IV 270 ; V 327

MOESIA INFERIOR

- Aegyssus* II 209
Arrubum II 206
 Barboși, v. Galați
Callatis III 253 ; IV 262 ; V 314
Carsium II 205
 Galați (-Barboși) II 207 ; III 247—249
 Gura Canlicii II 202 ; III 254
 Iirșova, v. *Carsium*
Ibida IV 295
 Mangalia, v. *Callatis*
 Măcin, v. *Arrubium*
 Mihai Bravu V 352
 Ostrov III 255
Sacidava II 204
 Slava Cercheză IV 294
 Slava Rusă, v. *Ibida*
Tomis II 199—201 ; III 219, 250—252 ;
 V 314, 351
 Topalu III 220
 Topraichioi II 210, 211
Troesmis IV 292
 Tulcea, v. *Aegyssus* ; muzeu : IV 293